

Joensuun kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

KH 29.08.2022 § 297
3214/00.01.06/2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö on varannut mahdollisuuden antaa lausunto hallituksen esityksestä laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta. Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 2.9.2022.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös valtionavustuksesta kunnille ja kuntayhtymille varhaiskasvatuksen järjestämiseen sellaisille tilapäistä suojelua hakeville tai saaville lapsille, kansainvälistä suojelua hakeville lapsille taikka paperittomille lapsille, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa. Nämä lapset eivät kuulu peruspalvelujen valtionosuuden piiriin ja siksi varhaiskasvatus rahoitettaisiin valtionavustuksella.

Joensuun kaupungin lausunto:

Joensuun kaupunki pitää muutosta tarpeellisena. Rahoitus kunnille aiheutuviin kustannuksiin varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta on välttämätön. Rahoituslakiin lisättäväksi esitettävä pysyväisluontoinen säännös mahdollistaisi myös vastaavien palvelutarpeiden rahoittamisen jatkossakin.

Ehdotuksen mukaan kyseessä on valtionavustus. Avustus on tarkoitus kohdentaa varhaiskasvatuksen järjestämiseen sellaisille tilapäistä suojelua hakeville tai saaville lapsille, kansainvälistä suojelua hakeville lapsille taikka paperittomille lapsille, joilla ei ole Suomessa kotikuntaa. Kyseiset lapset eivät kuulu peruspalvelujen valtionosuuden piiriin.

Esityksen liitteenä olevassa asetusluonnoksessa ehdotetaan, että avustusta myönnettäisiin säännölliseen, vähintään 10 päivää kalenterikuukaudessa suunniteltuun varhaiskasvatustoimintaan, valtakunnallisten keskimääräisten kustannusten mukaisesti ja lapsikohtaisesti. Palvelun määrää ei tulisi rajata, koska varhaiskasvatuslaki mahdollistaa huoltajille käyttää ja varata palvelua lapselle oman tarpeensa mukaisesti. Kaupungin näkemyksen mukaan avustusta tulisi myöntää esityksen mukaisesti myös 10 päivää lyhyemmästä varhaiskasvatuksesta, koska on todennäköistä, että kustannusten osalta tilanne on sama, eikä kunnalla ole oikeutta olla järjestämättä palvelua myös lyhemmältä ajalta.

Esityksen mukaan kustannukset korvataan täysimääräisesti valtakunnallisten keskimääräisten kustannusten mukaisesti. Joensuun kaupungin vuoden 2022 kokemusten perusteella on kuitenkin todettavissa, että varhaiskasvatuspalveluiden piiriin tulleiden tilapäisen suojelun piirissä olleiden palveluntarve on ollut keskimääräistä suurempi. Tältä osin keskimääräiset kustannukset eivät kata täysimääräisesti palveluiden järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia. Tältä osin Joensuun kaupungin ehdottaa, että kustannusten korvaamisessa tulisi tuen tarve huomioida esimerkiksi erillisten kertomien avulla tehostetun ja erityisen tuen lasten osalta. Vastaavan kaltaista menettelyä sovelletaan yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteleissä.

Esityksen mukaan valtionavustusta ei voisi saada avoimen varhaiskasvatuksen palveluiden kustannusten kattamiseen. Avoimen varhaiskasvatuksen rajaaminen avustuksen ulkopuolelle ei ole perusteltua. Avoimella varhaiskasvatustoiminnalla täydennetään tarpeen mukaan varhaiskasvatuksen palveluvalikoimaa ja tarjotaan vaihtoehtoja lasten ja perheiden erilaisiin tarpeisiin. Myös lain perusteluissa tuodaan esille avoimen varhaiskasvatustoiminnan luonteisen toiminnan merkitys Ukrainasta pakeneville perheille ja heidän lapsilleen. Tältä osin lain rajaus ei ole tarkoituksenmukainen ja avoimen varhaiskasvatustoiminnan rahoittamismahdollisuus tulisiikin lisätä erityisavustuksen piiriin.

Lakiesitys sisältää vaikutusten arvioinnin. Joensuun kaupungin näkemyksen mukaan vaikutusarviot ovat oikeansuuntaisia. Perusteluissa on todettu, että esitys voi jossain määrin lisätä henkilöstön ja tilojen tarvetta varhaiskasvatuksessa. Tältä osin Joensuun kaupunki toteaa, että palveluiden järjestäminen ukrainalaisille lapsille on lisännyt henkilöstön ja tilojen tarvetta varhaiskasvatuksessa ja arvioidaan, että tarve kasvaa edelleen.

Lakiesityksen perusteluissa on lisäksi todettu, että avoimen varhaiskasvatustoiminnan sisällyttäminen avustukseen olisi edellyttänyt yhtenäistä seuranta- ja kustannustietojen keruuta ja koska tällaista ei toistaiseksi ole, tämä olisi aiheuttanut kunnille paljon ylimääräistä hallinnollista työtä. Joensuun kaupunki ei tältä osin yhdy perusteluun, koska seuranta- ja kustannustiedot ovat saatavilla kuntien järjestelmistä, eikä avoimen varhaiskasvatuksen rajaaminen valtionavustusten ulkopuolelle seuranta- ja kustannustiedon puutteiden vuoksi ole perusteltu.

Oheismateriaalina lausuntopyyntö ja luonnos hallituksen esitykseksi laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamiseksi

Valmistelija: talousjohtaja, hyvinvoinnin talouspäällikkö, palvelujohtaja

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

antaa edellä esitetyn lausuntonaan hallituksen esityksestä laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.